

Annika Rydberg:
Ur diktsamlingen *Jord* (2015)

Gryning

Genom luftens molekyler
tränger ljuset och skingrar
mörkret när jorden sakta
rör sig kring sin axel.

Jag andas gryningen och
bilden stiger i mig. Luften bär
tystnaden och ljudet av vatten
som drunknar i tusen bilars brus.

Och älven rör sig i speglar
av himlen ovanför. Vattnet
skimrar, stålgrått silverglitter,
skimmer av glas.

Medan de instängda rusar
i lådor av metall, slutna
i nattens mörker och
blinda för dagen som gryr.

Skiftningar från asken med
akvarellfärger träder fram och
lägger sig över och bortom,
under och i, runt överallt.

Där jag rör mig över älvens rörelser:
blue black, neutral tint, paynes grey
och kanske ett stänk av indigo
över ett lätt fuktat papper.

Vidunderligt flyter vattnet
fram i sin fåra och ljuset
färdas genom gryningens grå
och silvervita skörhet.

Rymdfärd

En morgon för tusen år sedan
blev nebulosan synlig
i rymdens stora mörker.
En stjärna pulserar
i gasmolnets inre,
degenererad materia,
som andas ljus, stjärnruin,
rest av supernova.

Snötäcket håller marken
frusen. Regnet äter av isen,
skaver och förtär och får
våtan att rinna i rännilar
ut över den hårda jorden.

Skogen står vitskimrande
av nattfrost, natthimlen
trängd av stjärnljus. Granarna
reser sig stillatigande
och majestätiska
mot himlens bleka ljus.

*

På ljusårs avstånd brinner eldar,
fusioner, kärnreaktioner,
stjärnor i rörelse kring
ursprungets mitt.

Vi lever på Orionarmens ena kant,
försvinnande små
men gudars like
på vår egen planet.

Under jordens skyddande lager
av atmosfär.
Tyngden och rotationen
håller oss kvar.

Galaxerna på väg utåt,
åt alla håll utåt
och mellan himlens kroppar
öppnar tomrummet.

I nattens mörker
glimmar ljusen i en dimma
in mot gatans mitt.
Rörelsen sveper oss med.

*

I torra och hårda höljen ligger frön skyddade, växtämnen
som ska växa till nya liv. När kapseln brister, faller fröna
till marken och myllas ner i den fruktsamma jorden. Då
rätt tid kommer växer embryot med växtkraften
sprängande i sina växtnerver. Ljuset möter grodden när
den tränger genom markens ytskikt. (I ett förvillande
mörker skulle grodden fortsätta att leta och leta, uppåt och
uppåt, på sin envisa väg mot ett ljus).

I rymden kan vi färdas, instängda i en kapsel, skyddade från solens giftiga regn. Livet på vår planet har gjort oss ömtåliga för stjärnornas strålning. Livet på jorden har gjort oss starka i vår egen natur. Inom kapseln råder förhållanden som vi har anpassat till människoliv. Men om det skulle hända att höljet spricker och sprängs sönder, då svävar all materia fritt. Då är vi åter ursprungsstoff med möjlighet till något nytt.

Stilleben

Atomernas stela rörelser
i den stumma ytan.
Den frusna materian
är förrädisk tunn.

De tunga träden domnar,
de andra träden sover djupt.
Vi rör oss varsamt över isen.

Vid vassen skär en skåra
igenom vattnets fasta tillstånd
och svartisens skärvor spricker

som glassplitter i den vita luften.
Brottstycken av flaken faller
mot den fuktiga isen.

*

De svarta frukterna
ligger vid varandra.
Dofterna och ljusets spel.

Det som rör sig under ytan.
Det gula fruktköttet
och tiden som ger sken
av att stanna.

Den djupaste svärtan, pariserblått,
blandat med krapplack och ockra.
Det mörkaste mörka
och ändå så enkla ting.

Som när vattnet håller kvar
skimret av ljusets vågor
och ytan glänser av
himmelstoner.

Pappret mättas av fukt.
Mörka färgfält flyter
och flyter in i varandra.

Vaggsång

I ett framskridet stadium av nedbrytning bildas humus, svart jord. Det som varit levande blandas med icke levande, organiskt med oorganiskt. Stjärnstoff, materia som för längesedan blev jorden, vattnet, människorna, det levande, det som gravitationen håller på plats. Mörkbrun, svart jord. Under den öppna rymden ska våra kroppar vila, du och jag, medan stjärnorna kretsar och kretsar, fasthållna i sina banor. Allt är levande och ickelevande, dött och pånyttfött.

Men var någonstans är du i dina ickemedvetna stunder? När tanken inte längre förmedlar vad kroppen och känslorna känner, när nervtrådarna inte längre har någon kontakt, när allt är sönderdelat och nedbrutet, när du inte längre finns. Var är du? Det som var du? Humus, mörk, svart jord.

Stomata

Genom öppna munnar
klyvna läppar. I luften
lösta ämnen: väte och syre
så sinnrikt förenade,

och kolet som vandrar
in i den organiska kedjan.
Livets cykel,

den skenbara handen
som vidrör. Rörelserna
är mikroskopiskt små.
Transpirationen.

Ljusprocessen,
mörkerprocessen.
Syntesen frigör syret
och cellerna andas.
Förbränningen ger
kraften att gå vidare.

När mörkret faller
stänger bladen sina
öppningar. Rottrycket
pressar upp vatten
genom växtens organ.

*

Rytmen mellan orden.
Diafragmans rörelser, luftrörens
förgreningar. Alveolsäckarna.
Alveolerna är omspunna av
blodkapillärer som öppnar
för utbytet av gaser.

Regnet faller över träden. Fukten.
Överallt fukten. Alveolernas
väggar är alltid fuktade. Andetagen.
Den aldrig avstannande
respirationen. Lungsäcken
höjs och sänks, höjs och sänks.

Regnet strilar genom
lövverket. Vattnet ligger i pärlor
över bladen. Orden formas
genom strupen. Läpparna
öppnar och sluter,
öppnar och sluter.

*

Embryosäcken, hongametofyten,
skyddas av integumentet som
ska bli fröskalet. Vägen dit ner
går genom micropyle,
öppningen på pistillens märke
där pollenslangen växer ner.

Att befrukta och befruktas.
Att bli zygoten, embryots
första cell. Att bära anlagen.

Efter sammansmältningen faller
tulpanernas gula kronblad
mot den fuktiga jorden. Gröna
fruktkroppar sväller
på sina stänglar.

*

Dimman omsluter oss men vägen skriker
fram ur det mjölkigt vita, dess färg är dov
men synlig under våra fötter.
Jag går där du redan gått.

Aggregationstillståndens rörelse
från ett till ett annat, fukten faller
ut i den blekgrå luften. Flödet
som är i oss,

som rör sig framåt.
Vi rör oss framåt,
alltid framåt.

Embryo

Det gulefattiga ägget,
det som är människans.
De första klyvningsfaserna:
morula, bastula, gastrula.
Cellernas rörelser och hur
de förhåller sig till
varandra. Groddbladen,
gåtan som är vi.

Urmun, urtarm,
kroppshåla.
Nerver, mun,
matmältningshåla.
Hjärna, fullständig
tarmkanal. Sekundär
kroppshåla

och den fisklika tillvaron
då ryggsträngen ännu inte
är omgärdad av
ett förkalkat skydd.

Ryggraden, kotpelaren.
Stunden då vi liknar
den fullvuxna hajen
med gälartärer och
ett tvårumshjärta.
Som simmande
förfäder. Så likt.

Förnimmelsen
av det förgångna.
Att andas vatten,
att andas genom gälar,
att öppna munnen
och låta vattnet
strömma
mot de fina
membranen.

Att bryta
genom
ytskiktet.
Att låta lungorna
fyllas av luft.
Alveolerna
tätt omspunna
av kapillärer.
Gaserna vandrar
in och ut,
in och ut.

Att vara där livet
tar sin början.
Att bli ett jag
och du ett du,
att bli vi.

Vid insjön

Söt insjödoft fyller
luften och värmen
ligger som en hinna
över vattenytan.

Insekterna slår
emot ansiktets hud
när jag cyklar
längs sjökanten
denna ljumma
sommarkväll.

Munnen är slutet,
ögonen skyddade
bakom glas
och vattenytan
blank och stilla.
Insekterna fladdrar

som prickar snärjda
i tröjans garn.
Luktsinnet drar
till sig partiklar
från vattnets
tungta doft.

*

Andhämtningen har blivit lättare,
inte alls tyngre som man skulle
kunna tro.

*

I vattnet denna sommar
rör sig mängder
av cerkarier
som söker febrilt
efter en annan
att leva av.
De borrar sig in
under hudens
genomsläppliga
lager.

Tänk om jag kunde stanna
här vid stranden hela dagen
ända tills regnet kommer.
Denna längtan att bara vara
till för någon annan.

*

Ännu en gång
spricker cementen.
Den som ska hålla
fotstegen samlade.

Den konstgjorda stenen
faller isär och blottar
grusiga springor.
Myror flyttar in
i de gapande
tomrummen.

Myrorna växer
i antal och blir bara
fler och fler.
Så de springer!
Hela tiden
ut och in,
ut och in.

*

Jag simmar långa sträckor
i det ljumma vattnet
och bryr mig inte om
cerkarierna som flockas

kring min hud.
Siktdjupet ökar
när jag lägger stranden
bakom mig.

*

Det är under en sådan simtur
jag ser ner till botten av
den djupa sjön.

Nåden att efteråt
ligga i sanden
och lyssna till ljudet
av vattnets vågor.

*

Minerarmalen lägger ägg
i kastanjens blad. De
nykläckta larverna klättrar
och bildar gångar
mellan bladens nerver,
de äter det gröna
klorofyllet.
Läpparnas förmåga
avtar och trädet
fylls av roströda
prasslande blad.

Fågelbilharzian kliar
och skaver under min hud.
Löven torra och frasiga.
Det är långt kvar
till nästa höst.

*

Svalget, gomspenen
den glatta muskulaturen.
Ljuden rör sig mellan
de fuktade väggarna.

Mungrottan, munhålan,
födan och andningsorganet
som håller oss båda vid liv.

*

Din tröga och svåra
artikulation. Mina egna ljud
och hur jag sträcker
mig efter orden.

*

Talapparaten, de
gutturala ljuden.
Velarer skaver
mellan tungrot och hals.
Svalgväggarna,
de nasala ljuden
och språkets
prosodi.
Pragmatiken
är problematisk

när den inre styrkan
fattas och orden
inte tar vid.

Att brottas med
det verbala i en egen
återvändsgränd.

Att brottas med
den gemensamma
koden när medlen
inte räcker till.

*

Doften från insjön
och värmen som bär
in i kvällen,
vågskvalpet
mot stenarna där vi
badade som barn.

*

En räv träder plötsligt
ut ur rapsfältets
torra växtdjungel.
Han är på väg till vattnet
men stannar upp.
Han stirrar skyggt

och tvekar,
vänder och flyr
tillbaka in i
det vedlika fältet.

*

Regnet som följer
den här sommaren
är gråare än vanligt.
Gränsen mellan himlen
och insjöns vatten
suddas ut. Sakerna,
de som redan ligger
på plats, stannar kvar.

Och dagarna går i
varandra.

Kväll vid vattnet

Utmed trädgårdens lutning
kommer ljuset till ro.
Kvalstret, inkräftaren
har krupit in i kupornas
vaxtäkta celler.
Parasiten, spindeldjuret,
Varroa destructor raserar
det ordnade samhällets
rutiner och struktur.

*

Tyst vatten, spegel av moln.
Insekterna intar luften
omkring oss.

Hallonen växer vilt
längsmed sjökantens
branter. Vi stannar
och äter de mogna bären
medan det sista
av kvällens ljus
skimrar över himlen
och vattnet.
Jordkroppen vrider
oss sakta ut
mot den tomma
och ödsliga rymden.

*

I landskapet borrar ett gruvbolag
efter sällsynta jordartsmetaller.
Dysprosium, yttrium, zirkonium.
Dagbrott och ett brustet landskap,
en bruten skog. Hotet och ängslan
hänger över oss att brottet ska ge
ett förgiftat vatten.

(till minne av Harry M)

Iktus

Hjärtats slag
mot bröstets vägg.
Som dyningarna
mot fuktig sand.
Pulsen mellan orden.

Hävningarna
i det kardiovaskulära
systemet.

*

Daggmaskens hjärta
dorsalt placerat
i djurets kropp.
Blodkärnen leder
framåt, bakåt och
åt sidorna.
Det öppna systemet
och blodet som rinner
fritt genom djurets
organ.
Mun ur
urmun.
Mage, tarm
ett enda
långt rör.

Mun, svalg,
muskelmage,
kräva,
tarm,
anal.

*

Genom råttjurets hjärta
rinner det syresatta blodet
helt skilt
från det syrefattiga.
Ljuden, hjärtslagen dunkar dovt
och klaffarna stänger
mellan muskelns
olika faser.